

A Médiatanács 1272/2013. (VII.24.) számú határozatának kivonata

A tényállás:

A Kérelmező 2013. május 13-án érkezett beadványában előadta, hogy a Heti Válasz nyomtatott sajtótermék 2013. március 21-i számában „*Szcimmer frei*” címmel jelent meg egy írás, amely személyét érinti, és amelyben véleménye szerint olyan tartalom szerepel, amely alkalmas lehet az Smtv. 17. §-ában említett vallási csoport elleni gyűlölet keltésére. A Kérelmező beadványához a www.hetivalasz.hu internetes sajtótermékben megjelent, „*Orbánék szcientológus bázist számolnak fel*” című cikk szövegét mellékelte. Véleménye szerint, ha azt sugallják, hogy egy vallási csoport tagjaira kifejezetten jellemző, hogy bizonyos bűncselekményeket követnek el, illetve, hogy kockázatot jelentenek a nemzet biztonságára, anélkül, hogy ezek szilárdan megalapozott és igaz állítások lennének, az a laikus olvasóban mindenképpen azt az érzést kelti, hogy ezt a csoportot ki kell rekeszteni a társadalomból, vagy el kell pusztítani.

A Kérelmező beadványában az Smtv. 17. §-ában foglaltak megsértése mellett hivatkozott a 13. és a 15. § bekezdésben foglaltakra is, valamint mellékelte a Médiatartalom-szolgáltatónak címzett sajtó-helyreigazítási kérelmét.

A cikk főcíme szerint „*a Kormány hamarosan visszavesz egy egymilliárd forint értékű Balatonparti szállót a Műegyetemtől...A hotelre az adóhivatal nyomozói is lecsaptak, ám valószínűleg nem sejtik, hogy egy szcientológus vállalkozói bázist készülnek felszámolni*”.

A cikkből kiderült, hogy a balatonfüredi Hotel Uni nevű szállodát a Kormány várhatóan olimpiai központtá nyilvánítja. Emellett a médiatartalom a szálloda bérbeadásának történetét írta le. E szerint a Budapesti Műszaki Egyetem, mint vagyonkezelő az első nyilvános pályázat kudarcba fulladását követően az egyetlen érdeklődő, a Navis Port Kft. pénzügyi lehetőségeihez szabta a feltételeket.

A cikk ezt követően a cég vezetőjének korábbi vállalkozásáról írt, majd a következőket rögzítette:

„...A Heti Válasz nemzetbiztonsági megfontolásból már 2008-ban közzétette a szcientológus vállalkozások nemzetközi szervezetének (WISE) hazai tagnyilvántartását – benne Laczkó nevével –, de a Műegyetemen a jelek szerint senki nem akart körültekintő lenni. Márpedig a világ titkosszolgálati többnyire kiemelt feladatuknak tartják, hogy ne engedjék a bizniszegházak, például a szcientológus „hívelt” államközelbe, mondván, ők különösen hajlamosak a bűnszervezetben való részvételre, csalásra, a magánélet megsértésére. (A szcientológiát Görögországban már betiltották, Franciaországban nemcsak a vezetőket és a pénztárnokokat, hanem a teljes egyházat jogerős ítéletben mondták ki csalónak, a belga ügyészség ugyancsak vádemelésig jutott, Magyarországon pedig a Fidesz-kormány – egyház helyett – immár vallási egyesületként tekint a szcientológusokra.)”

A beadvány tartalma alapján Kérelmező által kifogásolt rész vélhetően a fentiekben vastaggal kiemelt kijelentés volt.

Az írás végül azzal zárult, hogy a Médiatartalom-szolgáltató megkereste a Navis Port Kft. vezetőjét, és próbálta kérdőre vonni, hogy miként kötődik a szcientológiához, ám ő kikérte magának, hogy a vallási meggyőződéséről faggassák. Továbbá rögzítésre került, hogy az adóhivatal is nyomozást folytat az ügyben, amely tekintettel arra, hogy a NAV tájékoztatta erről a Médiatartalom-szolgáltatót, valós tartalmú tényként kezelhető – így nyilvánvalóan a közönség tájékoztatáshoz fűződő jogának érvényesülését szolgálta.

A Médiatanács döntése:

A Médiatanács a www.hetivalasz.hu internetes sajtótermékében 2013. március 20-án megjelent, „*Orbánék szcientológus bázist számolnak fel*” című, valamint a Heti válasz nyomtatott sajtótermékében 2013. március 21-én megjelent, „*Szcimmer frei*” című cikkekkel kapcsolatban érkezett kérelem alapján indult hatósági eljárásban megállapította, hogy a Médiatartalom-szolgáltató a www.hetivalasz.hu oldalon megjelent médiatartalommal nem sértette meg a gyűlöletkeltésre és kirekesztésre alkalmas tartalom közzétételének tilalmára vonatkozó törvényi rendelkezéseket.

A Médiatanács döntésének indokai:

I. Smtv. 17. § - *hetivalasz.hu* „*Orbánék szcientológus bázist számolnak fel*” című cikk

A médiaszabályozás vonatkozó rendelkezései elsősorban azt célozzák, hogy a közönség (a médiatartalmak befogadói) számára olyan nyilvánosság álljon rendelkezésre, amely tiszteletben tartja az emberek, közösségek egyenlőségét, egyenlő emberi méltóságát, mindamellett, hogy bizonyos mértékben – a sajtószabadság gyakorlása által – lehetővé teszi, megengedi a közösség tagja által sérelmesnek érzett tartalmak közzétételét.

A vizsgált tartalom (a Curia Csemegi-kódexre épülő gyakorlata szerint) „*gyűlöletre izgat*”, (a Btk. szempontjából) „*gyűlöletre uszít*”, és (az Smtv. szempontjából) „*gyűlöletet kelt*” akkor, ha a közlő véleménye alkalmas az adott közösséggel szembeni gyűlölet – nagyfokú ellenséges indulat – felkeltésére.

Jóllehet, az adott közösségre nézve minősülhettek sértőnek, negatív színezetűnek a cikkben megjelent információk, azonban egy vallási közösséggel szemben megfogalmazott kritikai hangvétellő megnyilvánulás, bírálat közzététele a véleményszabadság keretei között nem korlátozható. Sőt, az ilyen vélemények is a közvélemény tájékoztatásához járulnak hozzá, ugyanis a közönségnek joga van a vitás és – egyesek számára – érzékeny közéleti kérdésekkel kapcsolatos információkhoz való hozzáférésre. A vitára okot adó témákkal kapcsolatos véleményformálás közvélemény elől történő elzárása vagy korlátozása a szólás- és sajtószabadság sérelmét jelentené.

A Médiatanács a médiatartalom vizsgálatát követően megállapította, hogy abban nem szerepeltek olyan megállapítások, amelyek a szcientológusok, mint vallási csoport elleni gyűlölet keltésére alkalmasak lettek volna. A gyűlöletkeltés az adott közösség(ek) ellen irányuló ellenszenv, utálat erőteljes kifejezése, amely alkalmas arra, hogy másokban is ilyen érzelmeket keltsen fel, azaz, rendkívül súlyos magatartás. Ilyen hatást a médiatartalom szcientológusokat érintő negatív, kritikai hangvétellő véleményeket, illetve vélt vagy valós tartalmú ténymegállapításokat tartalmazó elemei az olvasóból nem válhattak ki.

A kifogásolt médiatartalom e közösség kirekesztésére sem volt alkalmas, ugyanis a fentebb hivatkozott megnyilvánulások nem voltak alkalmasak arra, hogy az érintett vallási közösség tagjaival szembeni gyűlölet kialakulását eredményezze, vagy olyan helyzetet teremtsen, amely utóbb a közösséggel szembeni – az adott vélemény „befogadói által elkövetett – jogsértés veszélyét idézi elő.

Az elhangzottak sértőek lehettek a vallási csoport tagjaira nézve, ugyanakkor az Smtv. 17. §-ában foglalt rendelkezések megsértésére – a korábbiakban kifejtettek szerint – nem voltak alkalmasak.

A demokratikus nyilvánosság keretei közé sok olyan vélemény is belefér, amely sokak számára nem elfogadható, vagyis a vélemény- és sajtószabadság kiterjed a sértő, akár szélsőséges álláspontok közzétételének lehetőségére is. Ízlés vagy egyéni sérelemérzet alapján alapjog korlátozására nincs lehetőség. A szélsőséges vagy sértő véleményekkel szembeni tolerancia a demokratikus vita hatékonyabbá tételében segédkezhet. A sajtószabadság korlátozásának nem lehet indoka a szélsőséges vélemények elutasítása, hanem csak más, a sajtószabadsággal

szembeni védelemre is érdemes alapvető jog vagy alkotmányos érték (Alaptörvény, I. cikk (3) bekezdés) megóvásának szándéka vezethet a jogsértés megállapítására.

A sajtószabadság tehát védi a szélsőséges, felháborító, sértő, bántó médiatartalmakat is, ezért önmagában egy adott médiatartalom efféle jellege még nem alapozza meg a jogsértés megállapítását.

Miután a Heti Válasz nyomtatott sajtótermék vonatkozásában a Médiatartalom-szolgáltató a Magyar Lapkiadók Egyesülete önszabályozó szakmai szervezet tagja, az Smtv. 17. §-ában foglalt rendelkezések kapcsán az Egyesület jogosult önszabályozási eljárás lefolytatására.

II. Sajtó-helyreigazítás

A Kérelmező beadványához csatolta a Heti Válasz és a hetivalasz.hu sajtótermékek szerkesztőségének megküldött sajtó-helyreigazítási kérelmét is. Ezzel kapcsolatban a Médiatanács megállapította, hogy nem rendelkezik hatáskörrel a sajtó-helyreigazítási eljárás vonatkozásában, annak lefolytatására a Pp. alapján a bíróság jogosult.

II. Kiegyensúlyozott tájékoztatás

A Kérelmező beadványában hivatkozott a kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettségére is. A törvényi meghatározások alapján egyértelműen megállapítható, hogy a Heti Válasz és a www.hetivalasz.hu sajtótermékek minősülnek, kiadjuk a Heti Válasz Lap- és Könyvkiadó Kft., amely médiatartalom-szolgáltató nem is nyújt lineáris médiaszolgáltatást. Mivel a kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettsége kizárólag a lineáris médiaszolgáltatást nyújtó médiaszolgáltatókat terheli az általuk közzétett tájékoztató, illetve híreket szolgáltató műsorszámok vonatkozásában, a panaszolt sajtótermékekkel szemben az Smtv. 13. §-ának, azaz a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményének megsértése miatt eljárás nem folytatható le. A Médiatanács kimondta, hogy jelen ügy kapcsán nincs hatásköre az Mttv. 181. §-a szerinti eljárás lefolytatására.

III. Smtv. 15. §

A Kérelmező beadványában előadta, hogy a 2013. március 21-i Heti Válasz megjelenését megelőzően felhívta a lap újságírója, és kérdéseket tett fel neki. A Kérelmező közölte, hogy semmilyen interjúhoz vagy nyilatkozathoz nem járul hozzá, és megtiltja, hogy bármit megjelentessen. A cikk megszületése előtt nem is tájékoztatta őt, és nem is tette lehetővé, hogy megismerhesse a megjelentetni kívánt tartalmat, azonban közölte a nyilatkozatát, ráadásul nem is úgy, ahogy az elhangzott. A Kérelmező szerint ez nincs összhangban az Smtv. 15. §-ában foglaltakkal.

Az Mttv. 182. § c) pontjának módosításával az Smtv. 15. §-a kikerült a Hatóság felügyelete alól, a törvényalkotó ugyanis úgy ítélte meg, hogy e területen a polgári jogi és a büntetőjogi védelem teljes mértékben elegendő. A Médiatanács ezért megállapította, hogy az Smtv. 15. §-ában foglalt rendelkezés érvényesülését közigazgatási hatósági eljárásai során hatáskör hiányában nem vizsgálhatja.